

# VITA METRICA SANCTI CUTHBERTI EPISCOPI LINDISFARNENSIS.

(C)

## PROLOGUS AD JOANNEM PRESBYTERUM.

Domino in Domino dominorum dilectissimo Joanni  
presbytero Beda famulus Christi salutem.

Dici non potest, dilectissime in Christo domine, in quantum  
tua charitate afficiar, tuaque (si fieri posset) praesentia semper  
delecter, tuae quoque sanctae dulcedinis, etiam inter longi  
itineris quod inire cupis angustias, perenni memoriae stimulo  
compungar. Unde tibi vel ad memoriam meae devotionis, vel  
ad tuae peregrinationis levamentum, beati Cuthberti episcopi,  
quae nuper versibus edidi, gesta obtuli. Absque ulla enim  
dubietate confido quod tanti viri comitatus multum felicitatis  
conferat. Nam illius et moerentem dulcedo consolatur  
affabilis, et desidem compunctio cordis fervens excitat, et  
periclitantem intercessio firma defendit. Scire autem debes,  
quod nequaquam omnia gesta illius exponere potui; quotidie  
namque et nova per reliquias ejus aguntur, et vetera noviter ab  
his qui scire poterant indicantur. E quibus unum est, quod in  
meipso, sicut jam tibi dixi, per linguae curationem, dum  
miracula ejus canerem, expertus sum. Si vero vita comes  
fuerit, et nostrae dispositioni superna voluntas favendo  
annuerit, spero me in alio opere nonnulla ex his quae  
praetermiseram memoriae redditurum. Obsecro cum ad

limina beatorum apostolorum, Deo protegente, perveneris,  
pro me intercedere memineris.

## CAPUT PRIMUM. *Prooemium.*

Multa suis Dominus fulgescere lumina saeculis  
Donavit, tetricas humanae noctis ut umbras  
Lustraret divina poli de culmine flamma.  
Et licet ipse Deo natus de lumine Christus  
Lux sit summa Deus, sanctos quoque jure lucernae  
Ecclesiae rutilare dedit, quibus igne magistro  
Sensibus instet amor, sermonibus aestuet ardor,  
Multifidos varium lychnos qui sparsit in orbem,  
Ut cunctum nova lux fidei face fusa sub axem  
Omnia sidereis virtutibus arva replet.

Roma Petri Paulique jubar mirata gemellum.  
Gaudet apostolicis semper victura tropaeis. Ast Asiae lucem  
verbis serit ore Joannes,  
Hauserat e Domini quae pectore mystica ructat.  
Bartholomaeus Eoa volat per regna triumphans,  
Indomitosque armis lingua domat inclytus Indos.  
Tu quoque Niliacos componens, Marce, furores,  
Sicca evangelicis satias de nubibus arva.  
Africa Cypriani dictis meritisque refulget,  
Spernere delicias fuso qui sanguine suasit.  
Pictavis Hilario multum radiata magistro,  
Discutit annorum vera jam luce tenebras.  
Constantinopolim Chrysostomus ille Joannes.

Aurato nitidae lustrat fulgore loquela.  
Nec iam orbis contenta sinu, trans aequora lampas Spargitur  
effulgens, hujusque Britannia consors  
Temporibus genuit fulgur venerabile nostris,  
Aurea qua Cuthbertus agens per sidera vitam,  
Scandere celsa suis docuit jam passibus Anglos  
Hunc virtutis honor jam primo a limine vitae,  
Aetheriumque decus signis comitatur apertis.  
Cujus cuncta licet nequeam, tamen ultima malim  
Commemorans operum vestigia tangere versu,  
Quis pateant interna sacrae fundamina mentis.  
Tu, rogo, summe, juva, donorum Spiritus auctor:  
Te sine nam digne fari tua gratia nescit.  
Flammivomisque soles dare qui nova famina linguis,  
Munera da linguae, verbi tua dona canentis.

## CAPUT II. *Quomodo puer Dei Cuthbertus per infantem sit praedicto episcopatu admonitus.*

Alma Deo chari primo coelestis ab aevo  
Vita micat, famuli lator quem muneris alti  
Vera vocat Christus speciali ad gaudia dono,  
Aurivagasque feri pompas contemnere saeculi,  
Corque polo stabilire docet, quem denique dulci  
Prima magisterio per tempora dirigit aevi,  
Quandoque provectum sublimibus inferat astris.  
Forte vago gracilis dum gramine luderet aetas,  
Intererat vacuis simul indoles alma palaestris,  
Subque levi aetas sumpsit luctamine palmas.  
Sed Dominus digno puerilia sensa magistro

Correxit; tenero nam de grege parvulus infans  
Viribus admonuit dubiis ne fidere mallet,  
Et festina brevi consumere tempora luxu:  
Sed stabilem Domini mentem firmaret amore.

At puer infantis risit sacra famina nolens,  
Octennis trimum despectus habere magistrum.  
Qui genuit, et luctu faciem perfundit amaro.  
Solvitur in lacrymas luctus, cunctique vicissim  
Unius incertos satagunt abstergere fletus:  
Nec valere tamen solatia rapta novari.  
Hunc pia complexum Cuthbertus ad oscula mulcet,  
Obsecrans siccare genas, deponere luctus.  
Excipit et moesto justas de corde querelas:  
Quid te, chare, levi subdis per inania ludo,  
Quem Deus aetherio sublimis honore sacravit,  
Praeficiens populis, coeli quibus atria pandas?  
Ingenuum stadio nunquid concurrere servis  
Fas erit, aut vulgi antistes similabitur actis? Linque tuis ergo  
tam dissona frivola factis,  
Devotusque Deo sacrum conjungere pectus.

Haec ait, et pueri grandaevum in pectore sensum  
Spiritus instituit cunctum comes almus in aevum.  
Nec mirum, infantes mysteria pandere Christi,  
Lactentumque sacer repleat si viscera flatus,  
Qui facit humanas asinam reboare loquelas.

CAPUT III. *Quomodo genu dolente claudus  
effectus sit, et angelo medicante curatus.*

Parvulus interea subiti discrimine morbi  
Plectitur, atque regit vestigia languida pino.  
Cumque die quadam sub divo fessa locasset  
Membra dolens solus mitis puer, ecce repente Venit eques  
niveo venerandus tegmine, necnon  
Gratia cornipedi similis, recubumque salutat,  
Obsequium sibi ferre rogans. Cui talia reddit:  
Obsequiis nunc ipse tuis assistere promptus  
Vellem, ni diro premeretur compede gressus.  
Nam tumet ecce genu, nullis quod cura medentum  
Tempore jam multo valuit mollire lagonis .  
Desilit hospes equo, palpat genu sedulus aegrum,  
Sic fatus similae nitidam cum lacte farinam  
Olla coquat pariter ferventi . . . . .  
Hocque istum calido sanandus inungue tumorem.  
Haec memorans conscendit equum quo venerat, illo  
Calle domum remeans. Monitus medicina secuta est,  
Agnovitque sacer medicum venisse superni  
Judicis a solio summo, qui munere clausos Restituit visus  
piscis de felle Tobiae.

*CAPUT IV. Quomodo ventis oratione mutatis,  
rates in Oceanum delapsas revocaverit ad littus.*

Hinc sacra majori firmatus robore corda,  
Celsithronum didicit precibus pulsare Tonantem.  
Est locus insignis fluvii super ostia Tini,  
Eximio jam tunc monachorum examine pollens:  
Qui veherent dum ligna feri per terga fluenti,  
Fluminis et venti subito feriuntur ab ictu.

Quinque fuere rates, rapido quae gurgite cunctae  
Oceani cavum pronae labuntur in aequor.  
Jamque oculis abstracta procul, velut aliger undis  
Mergulus innaret, paret per caerula puppis.

Egreditur fraterna cohors, et poplite flexo  
Aethera suscipiunt, vitam, pacemque precantes. Servatur sed  
hoc [F. haec] puero victoria lecto,  
Qui tum forte aliae jam stabat in obice ripae,  
Vulgus et innumerum grandisque caterva ridentum,  
Gaudia nam reprobis sunt tristia fata proborum.  
Noxia, qui dixit, linquamus gaudia, fratres,  
Condoleamus et his quos verbera moesta fatigant;  
Vel Dominum potius, qui flabra creavit et undas,  
Oremus, dignetur iter donare salutis.  
Rustica sed justis dissentit turba suadelis;  
Ille genu flexo vultu mox presserat arva:  
Mutantur venti, ratibusque in littora jactis  
Erubuit laetum viso pro numine vulgus,  
Glorificatque Deum, firmet qui vota suorum.

*CAPUT V. Quomodo cum pastoribus positus  
animam sancti Aedani episcopi ad coelum ferri  
ab angelis aspexerit.*

Haec inter, teneros laetis dum collibus agnos  
Pasceret, ecce vigil nocturnis cernit in hymnis,  
Ignea sidereis fulgescere castra manipulis,  
Atque polis sanctum rutilae per gaudia pompae  
Ferre animam, sociisque sopor quos presserat infit:

Heu! miseri lento premimur qui pectora somno,  
Cernere nec vigilum coelestia facta meremur.  
Pervigil en modico magnalia tempore crevi  
Tanta Dei, bifores portae reserantur olympi,  
Inditur aetheriae felix qua spiritus aulae  
Angelicis comitatus ovans, qui sidera flammis Transit, et  
Altithronum gaudet modo visere Regem.  
Antistes fuit iste reor, plebisve sacratae,  
Summus in arce nitens, comitum quem flammea tantis  
Excipit aethra choris, lucisque ad lumina vexit.  
Discite, pastores, vigili tutamine mandris  
Insidias noctis, furvosque cavere leones,  
Vobis ut angelicae pateant sacra carmina laudis,  
Bethleaque Deum cernatis in arce potentem.  
Haec memorans trepidas socio sub pectore laudes  
Accendit, miranda fides rerum. Aedanus ille  
Tempore decessit Domini orans laetus ad aulam.

CAPUT VI. *Quomodo idem Aedanus  
tempestatem nautis praedicens, oleum quo  
mitigaretur dederit.*

Gesta sacerdotis hujus veneranda per orbem, Et doctrina  
nitet, memori narranda relatu.  
Tangere sed breviter exemplis sufficit unum.  
Presbyter undisoni quidam vada caerula ponti  
Scandere jussus, adit supplex oracula vatis,  
Seque suosque rogans precibus tutarier almi.  
Antestes cui celsus ait: Petis aequor ut altum,  
Obvius adverso insurget Septentrio flatu,

Venti sed fremitus, tempestatesque sonoras  
Chrismate quod dederim promptim lenire memento.  
Ungvine tunc sumpto nautae praepinguis olivae,  
Aequora conscendunt, velique patentibus alis  
Sulcabat media puppis secura profundum.  
Cum subito gravis instat hiems, furit undique pontus,  
Tardans abreptae vestigia coepta carinae  
Immisso tandem pinguis medicamine guttae, Mansuefacta  
feros componens unda tumores  
Pandit iter laetum. Virtus sic una gemello  
Effulget radio; dictis qui tristibus ante  
Terruerat, prompto relevat solamine moestos:  
Quique prophetali praefatur mente futura,  
Ipse elementa suis refrenat turbida jussis.

CAPUT VII. *Quomodo Cuthbertus, iter faciens,  
cibum caballo indice repererit.*

Rursus casta Deo Cuthbertus pectora plenus,  
Ingrediens itiner, pluvio concluditur Euro,  
Frigora quaque volans percurrit sidera nimbus,  
Divertitque rigens veteris sub tecta tabernae,  
Condiderat pecorum qua sola per avia custos,  
Parieti et adnectit quo venerat ipse caballum. Exspectansque  
udos Dominum componere flatus.  
Divinis horam dum sacrat laudibus almus,  
Cernit equum subito ipsius decerpere morsu  
Tecta casae, fenique fluunt in fasce cadentis  
Mista pio juveni summo convivia dono:  
Qualia siccato meruisti gramine quondam

Flammeus aetherias vates qui scandis ad auras.  
Ergo sacer calidi panis, carnisque superna  
Jam dape pastus agit grates, positisque procellis  
Carpit iter gaudens Christo comitante serenum.

*CAPUT VIII. Quomodo angelum hospitio  
recipiens dum panem quaerit ministrare  
terrenum, coelesti ab eo remunerari meruerit.*

Hinc majora petens monachis Hrypensibus, almus  
Corpore, mente, habitu factisque adjungitur; et mox  
Ponitur hospitibus famulus, justoque libenter  
Subditus obsequio, celsae de moenibus aulae  
Cernere promeruit gaudens, et pascere civem.  
Hospitis hic habitum mediae sub tempore brumae  
Advenit, Vatisque humili de more receptus, Aptos abluitur  
sacros, quique algida blando  
Palmarum acclinis mulcet vestigia fotu;  
Subnixusque rogat dignetur ut usque morari,  
Defessus laetis dapibus quo membra noventur,  
Ne frigusque famesque nivosaque flabra  
Decembri Ingeminant itiner longo sub calle rigentis,  
Qui matutinis advenerit algidus auris.  
Atque reluctantem, summi per regna Tonantis  
Adjurans, tandem sistitque famemque repellit,  
Digreditur cupiens panem deferre calentem, Hesternae quod  
tantum superessent fragmina coenae  
Convivam rediens quaerit, sed nulla viantis  
Signa pedum niveo quoquam conspexit in arvo.

Interiora petens roseo nidore referta  
Repperit haec, mirum dictu! pariterque tuetur  
Tres inibi e nitido fulgentes polline panes,  
Talia dum pavido Cuthbertus pectore fatur:

Cerno quidem, aetheria descenderat hospes ab aula,  
Cognatisque levis se reddidit aliger astris,  
Pascere, non pasci veniens, et fercula portans, Qualia non  
surgunt nostrae de germine messis.

Lilia nec caudent, nec sic rosa fulgida fragrat,  
Nostraque mannifluo spernuntur mella sapore.  
Non haec ergo meus tosto de viscere fornax,  
Sed, paradise, tuus gignit sacra munera fructus.  
Nec mirum nostras dives quod respuit escas,  
Perpetuum vitae fruitur qui pane per aevum.

Nam vir mente Deo devotus, et ore jocundus,  
Sanctificos Patrum Domini sub laudibus actus  
Commemorare solens, proprios quoque saepius infert,  
Egerit aetherio tantum quos teste triumphos.

CAPUT IX. *Quomodo animalia maris, in quo  
pernox oraverat, illi regresso praebuerint  
obsequium, et frater qui haec videbat, prae  
timore languescens, ejus sit oratione recreatus.*

Interea juvenis solitos nocturnus ad hymnos  
Digreditur, lento quidam quem calle secutus,  
Illius incertos studuit dignoscere gressus.  
Ad mare deveniunt: collo tenus inditus undis  
Marmoreo Cuthbertus, agit sub carmine noctem,  
Egreditur ponto, genibusque in littore fixis,

Expandit geminas supplex ad sidera palmas.  
Tum maris ecce duo veniunt animalia fundo,  
Vatis et ante pedes fulva sternuntur arena:  
Hinc gelidas villu, flatuque fiventia plantas, Aequareum  
tergunt sancto de corpore frigus:  
Supplice tum nutu sese benedicier orant.  
Qui parens votis, verbo dextraque ministris  
Impendit grates, patriasque remittit ad undas,  
Ac matutino tectis se tempore reddit.

Haec comes ut vidit, percussus corde pavore,  
Semianimem curvo flatum trahit abditus antro.  
At revoluta dies noctis cum pelleret umbras,  
Aeger adest vati supplex, genibusque volutus  
Se poscit Domino prece commendare profusa,  
Inciderit moestam subito quod pondere noctem.  
Num nostrum e speculis, dixit, tentando latenter  
Lustrabas itiner? sed nunc donabitur error  
Jam tibi poscenti, retices si visa quousque  
Decedam mundo. Summique exempla magistri Exsequitur,  
misso renovans qui lumine caeco  
Praecipit auctorem reducis celare salutis.  
Tum prece languorem pellit, culpamque relaxat.  
Inque dies meritis crescendi summa Tonantis  
Gratia testis adest: pandunt miracula mentem;  
Jamque prophetalis stellanti e culmine virtus  
Candida praerutilo irradiat praecordia flatu.

*CAPUT X. Quomodo nautis tempestate  
praeclusis serenum mare ad certum diem  
praedixerit, et orando cibos impetraverit.*

Pictorum interea puppi defertur ad oras,  
Sed reducem rigido tardant freta clausa Decembre.  
Cumque fames, frigusque, marisque pericla furentis,  
Nubila cum tonitrus, cum grando, polique micantes  
Externo trepidos quaterent sub littore nautas,

Venerat alma dies, natus qua corpore signis  
Enituit Christus coelorum gloria terris.

Ille, ut erat placidus, blando sic pectore fatur:

Quid, rogo, tanta tenet nostras ignavia mentes,  
Tam fera quin ullo scindamus vincula nisu?  
Cernitis aequoreo canescat ut aggere tellus,  
Aer aquas manat, glacies mare, nox tegit aethram;  
Corda fame tabent, hominumque juvamina desunt.

Ergo Deum restat precibus pulsare supinis,  
Rubra suis quondam pelagi qui limina pandit,  
Nube domum, nimbo panem dat, pocula saxo,  
Noctis et horriferas flamma duce discutit umbras.

Tanta dies praesens cujus de munere dono  
Promeruit, quaterna magi thesaura ferentes,  
Mortalem, Regemque, Deumque tuentur et orant; Quo lavat  
ipse suo Dominus baptismate mundum,  
Clausa diu reserans credentibus aethera saeculis;  
Dulcia quo fontes flagrant de gurgite vina,  
Munere deque rubent Domini per pocula lymphae:  
Sic quoque nostra Deo remeant duce prospera, credo,  
Illum si rogitans firmet fiducia pectus.

Haec ubi dicta, freti socios sub littore sistens,  
Suerat ubi vigilis supplex jam ducere noctes,  
Ceum decisa videt piscis tria viscera frustra,  
Et genibus Dominum positus veneratus adorat,  
Laudibus accumulans fidei venerabile donum.

Tot superant, vates, convivia solibus, inquit,  
Conditor aequavit; quibus actis, aequora placans Navigero  
patrium nos calle reducet ad arvum.  
Tum laribus torrent epulas, gratesque gerendo,  
Exhibita triduo recreant dape coelitus artus,  
Quae nova mellito testantur dona sapore.  
Jamque die quarto laetis cessantibus austris  
Blanda saluiferum capiunt trans aequora portum.

CAPUT XI. *Quomodo, iter faciens, aquila  
ministra, viaticum et percepturum se esse  
praedixerit et perceperit.*

Inde sacerdotis meritoque graduque potitus  
Tendebat populos vitae renovare fluentis.  
Forte viae comiti, sed praescius ipse futuri,  
Fare sodalis, ait, quo fercula sumere mens sit?  
Haec et ego, dixit, dubio sub pectore mecum;  
Prandia non tulimus vasis, domus hospita non est, Jejuni  
fessique itiner complere nequimus.  
Respondit senior: Domino si fidere discas,  
Providet ille dapes, vatem qui pascere corvos  
Jussit. Jam aspectas aquilam vaga flabra secantem?  
Nos valet hac etiam Omnipotens satiare ministra.  
Dumque iter inceptum peragunt, venere sub amnem,  
Et volucrem rubro quae celsa sub axe volarat  
Marmoris in ripa residere tuentur. At altus,  
Cernis, ait vatis, nostram super aequora servam?  
Curre rogo, et Dominus misit quae munera defer.  
Attulit at piscem; medium secat, atque ministrae

Parte famem pellit, firmant sua pectora parte.  
Utque viam superant jussis lymphisque salutis  
Pandit iter populis, coeli per regna vocandis.

CAPUT XII. *Quomodo praedicans populis  
phantasti, cum subito ignem diaboli et  
praeviderit venturum, et venientem exstinxerit.*

Tempore non alio pandens coelestia terris,  
Impia jam pulchre ludibria prodidit anguis.  
Namque repente sacris immiscet talia dictis:

Panduntur quoties vobis mysteria regni,  
Cor decet attentum sensusque adhibere benignos,  
Ne vaga pestiferi laudat [laedat] vos aura chelydri,  
Qui sacra perversus conamina vertere nitens,  
Gaudet vel modica turbari nube fideles,  
Ut nos alloquio Regis visuque superni  
Abducat fallax vilis quasi servulus hostis.

Hos inter monitus vacuo de fomite surgens  
Vicinas rapit ignis edax sine viribus aedes;  
Quaque faces volitant, ventus juvat, it fragor astris. Exsilit  
elusum trepido phantasmate vulgus  
Festinum, ignivomis unda succurrere tectis.  
Nescia sed fuis fallacia cedere lymphis,  
Ipsa sui levitate perit, patriasque sub umbras  
Pompa redit, vanusque vagis dolus abditur antris.  
Confusi rediere domum; veniamque precantes  
Exorant proni vatem, fragilesque superbi  
Se gaudent agnosce dolos; ac tela tyranni

Spiritus exstinxit, sacri quae praescia virtus.

CAPUT XIII. *Quomodo flammam cujusdam  
domus ardentis oratione restinxerit.*

Quin etiam veri flammis crepitantibus ignes Arida  
diriperent tecti dum culmina quondam,  
Incubuit precibus ventosque laresque retorquens  
Voce pericla fugat, juvenum quae dextra nequibat.  
Nec mirum vati fragilem cessisse caminum,  
Igniferis Satanae qui spicula torta pharetris  
Aetherio suerat umbone relidere Christi.

CAPUT XIV. *Qualiter daemonium ab uxore  
cujusdam necdum adveniens ejecerit.*

Vir venit ad procerem, trepidisque precamina supplex  
Vocibus ingeminat. Lethi sub limine conjux  
Chara jacet, jam artus sensu fugiente rigescunt;  
Vita tremens tantum sub pectore fervet anhelus.  
Mitte, precor, Christi modo qui mysteria portet,  
Spiritus ante fugat quam pallida membra relinquat. Dumque  
parat jam vatis iter quem mittat in istud  
(Tempore namque fuit Lindisfarnensis in illo  
Praepositus cellae), secreto numine discit  
Non lethi commune genus, sed daemonis atri  
Saevitiam misere diris incumbere poenis.  
Se magis exhibuit, subeunt iter, ecce repente  
Solvitur in lacrymas ductor, et pectore tristi  
Sedulus horrescit veniens, ne vatis amatam

Dilectamque diu vesano corda furore  
Pressam si cernat, priscae suspicio vitae,  
Surgat, et antiquam laedat nota improba famam.  
Namque ministeriis assistere sedula vatis  
Consuerat, bibulasque aures praebere docenti.  
Ille pio tetricas relevat solamine curas.  
Quid gemis, et taciti liquefactus ab igne camini Ablueris  
tristi jam pectoris indice lymphæ?  
Anne putas adeam charae cum tecta sodalis,  
Illam posse capi nexu bacchante chelydri?  
Vinci qui crebris solitus conflictibus, et nunc  
Victrici fidei gladio superabitur hostis.  
Femina quin potius venientibus obvia nobis  
Istas excipiet sanae jam mentis habenas.  
Dicta fiunt: venere domum, fugit efferus anguis,  
Occurrit mulier sospes, dextraque prehensens  
Frena, rogat vatem descendere adireque tecta  
Dignetur famulae, pandens nova dona salutis,  
Ejus ad adventum fugiens ut cesserit hydros.

CAPUT XV. *Qualiter anachorisim meditatus,  
apud Lindisfarnenses monachos vixerit.*

Talia mirantum fragili ne laude supernae  
Coelestisque exsors famae foret, abdita mavult  
Secreti lustrare Deo, quo teste valeret  
Laudis ab humanae liber munirier aura,  
Cumque sui primo jussis antistitis actus  
Fratribus exemplo virtutis pandere callem.  
Fit monachis socius, quos Lindisfarnea glauci

Insula clara maris refluis circumluit undis,  
Inque brevi qua plura nitens per signa coruscus  
Erigit innumeros pulsus languoribus aegros,  
Hostis et atra crucis rutilo fugat arma tropaeo. Quae facie  
quamvis absens, sed pectore praesens  
Conterit, et foedo Christi domum ab hospite mundat.  
Internam quid enim coner describere vitam?  
Quam dulcis sermone, gravisve actibus, et quam  
Accensam lacrymis acuarit ad aethera mentem,  
Cum decus externum puri sit pectoris index!

CAPUT XVI. *Qualem sibi in insula Farne  
pulsis daemonibus habitationem fecerit.*

Tandem Farne petit senior, cupitisque potitus  
Sedibus, indigenas patria fugat impiger atros.  
Illa prius nam horrens larvalibus insula flabris  
Arcebat humana minis consortia caecis.  
Quam Domini mox servus adit; cruce territus atrox  
Turbo fugit per inane vagi quasi portio fumi.  
Illa serena tenens pereunte tyrannide regna, Terrestri  
aetheriam sacer aggere condidit urbem,  
Atque humiles celsis statuit sub moenibus aedes.  
E quibus astriferum tantum aspectare cacumen  
Posset, et a celso secretus Rege tueri.  
Haec et ut in cunctis divina patesceret almi  
Virtus, missilibus firmavit moenia saxis,  
Vix quae bis terni cervice subire potentes,  
Ille sed asportans muris imponere solus  
Sufficeret, summi dextra comitante Tonantis.

CAPUT XVII. *Qualiter precibus aquam de  
arida produxerit, qui etiam bibendo quondam  
aquas in vina converit.*

Fontis inops fuerat locus hic, sed sanctus amoenam  
Excutit insolita precibus dulcedine lympham. Haec sacri  
media Cuthberti nata sub aula  
Praebet adhuc cunctis suavem potantibus haustum.  
Nec mirum hoc Domini famulum potuisse mereri,  
Qui quondam saliente sitim dum pelleret unda,  
In meracum latices valuit convertere nectar.

CAPUT XVIII. *Qualiter a messe quam sua  
manu severat volucres abegerit.*

Quique suis cupiens victum conquirere palmis,  
Incultam pertentat humum proscindere ferro,  
Et sator edomitis anni spem credere glebis.  
Dumque seges modico de semine surgetet ampla,  
Tempus adest messis, rapidae sed forte volucres  
Flavescentes praedare senis nituntur aristas.

Talia qui placidus saevis praedonibus inquit:

Quid, precor, illicito messem contigitis ausu,  
Quae vestro sulcis non est inserta labore?  
Pauperies an vestra meam transcendit, ut istud  
Incurvam merito falcem mittatis in aequor?  
Quod si forte Deus jubet his instare rapinis,  
Non veto; sin alias, vos finibus indite vestris.

Dixerat, et cessit mox plumea turba, nec ultra  
Militis audebat Domini jam laedere jura,

Quem potius dulci pacis quasi foedere nexu  
Unanimemque sui generis redamabat amicum.  
Nam teneras ceu pastor oves hanc ipse gerebat.

*CAPUT XIX. Qualiter corvi noxam quam viro  
Dei intulerant, precibus et munere purgarint.*

Discindunt corvi nigro sub crimine pactum,  
Effringuntque domus, ruptoque e culmine culmos  
In propriae gaudent transferre cubilia prolis.  
Hos vatis cessare monet; spretisque suadelis,  
Hospitium fratrum quid (ait) laceratis? abite,  
Hujus et extorres patriae durate per aevum.  
Dixerat, et tristes abeunt, triduoque peracto  
Alter adest vati, pedibusque volutus et alis  
Lugubre sparsis veniam reditumque precatur.  
Patrata qui pace redit, sociumque revisit.  
Tandem ambo veniunt alacres, adipemque suillam  
Secum digna ferunt voti dona, unguine cujus  
Calciamenta pius mollire valeret, et exin Innocuo condunt  
illic sua tecta paratu.

Quid fera praetumido cervice superbia ferves?  
Cerne viam corvi, et caecum depone furorem,  
Qui precibus noxam fletuque et munere purgat.  
Nec pudeat vitae volucrum de pectore formam  
Sumere, cum moneat Sapientia: Respice calles  
Quos formica terat, sensumque addisce sagacem

## CAPUT XX. *Qualiter ejus necessitatibus etiam mare servierit.*

Quid referam aequoreas justo famularier undas,  
Obsequiumque illis elementa impendere, qui se  
Imperiis subdunt devota mente supernis.  
Namque suis casulam structurus ibi usibus aptam,  
Quam bases a ponti fulciret parte, rogabat Conveniens operi  
fratres adducere lignum.  
Qui obliti rediere, maris sed proximus aestus  
Attulit; et, mirum dictu! jam limine in ipso  
Quo fuerat corde illius, fundamina tecti  
Pandere deposuit, hominumque obliviam pontus  
Increpat, et nautas sua concutit unda pudore.

## CAPUT XXI. *Quomodo multis ad se venientibus monita dans salutis, fragiles exposuerit antiqui hostis insidias.*

Fama citat multos vatis pia quaerere dicta,  
Et bibulas adhibere sonis coelestibus aures,  
Quos varia cordis fessos a clade levaret.  
Mitis at ille sacro renovans solamine moestos,  
Gaudia summa poli cunctis fluxosque caduci  
Commemorat luxus saeculi, variasque malignum Tendere  
decipulas, Domini qua nudus amore  
Labatur misere sensus; sed tela fidei  
Perrumpant vacuas nullo discrimine fraudes.  
Me quoties, inquit, celsa de rupe nefandi  
Praecipitem mittunt! quoties ad pectora saxa

Acta rotant! nullo noceor sed hostis ab ictu,  
Credite, nec laesit summas offensio plantas,  
Nec modicus saltim tetigit praecordia terror.  
Nec quasi summa meae stupeatis culmina vitae,  
Blanditias quod ego luxu fallente superbas  
Calce terens, Domino cupiam secretus adesse.  
Arctior est monachi, quae semper subdita jussis  
Vita sub imperio servit devota parendi, Excubiasque,  
famemque, preces, manuumque laborem,  
Ad votum gaudent proni frenare regentis.  
Me quorum multos vitae per culmina novi,  
Perque prophetatis radios praeire sophiae,  
Boisilus e quibus est Mailrosi gloria coetus,  
Quem totam memini quondam mihi pandere vitam,  
Quae me venturi restabat in ordine saeculi,  
Unius et solum superat sententia verbi,  
Quam cuperem nunquam, faciat Deus arbiter orbis.  
Haec sacer aiebat senior, quia praescius ipsum  
Pontificem altiloquo praedixerat ore futurum.

CAPUT XXII. *Prophetia ejusdem de vita  
Ecgfridi regis, et episcopatu suo.*

Cumque pium cuncti gauderent visere vatem,  
Ejus et oratu cordis componere fluctus; Ecce alios inter  
signis sublimibus acta  
Regia virgo venit, regis quae sponsa perennis  
Virgineos, paradise, tui sub gaudia regni  
Mater casta choros generat, vatemque precatur  
Dignetur famulam monitis firmare supernis.

Annuit, et, pelagi superato gurgite, puppi,  
Progreditur, dictisque illam dum affatur amicis  
Femineis subito rogat sic anxia curis.

Jam claret meriti te prae fulgore nitentis  
Praescia venturis intendere lumina saeculis.  
Dic ergo, adjuro summi per regna Tonantis,  
Ecgfridus imperium quod sit recturus in aevum?  
Vera cui dubio pandit sermone prophetes.

Regna vocas longaeva virum, quae quamlibet  
annis Centenis extenta, brevi claudentur in hora,  
Et nihili unius luxur reputabitur anni,  
Mors ubi languentes diffunditur atra per artus.

Quae gemit, et lacrymis praesagia tristia deflens,  
Quem, rogo, linquet, ait, regni qui sceptrum gubernet,  
Cum fratre et nato careat? Cui talia vatis:  
Cernis ut hoc pelagus late vaga regmina fundat?  
Forsan et haec inter Dominus sibi servat, et hujus  
Qui regat imperii lectus moderator habenas,  
Ecgfridus utque tibi fratris nectatur amore.

Audet adhuc supplex virgo pulsare prophetem:  
O variis hominum finduntur pectora curis!  
Pars nunc gaudet mortalis culmine pompae.  
Pars cupiens gazas luxu populante fugaces  
Pauperiem nullo deponit fine perennem. Tu licet oblatum  
mundi contemnis honorem,  
Vilibus et mavis secretus condier antris.  
Pontificis summi quamvis potiundus honore,  
Quo nil nostra gerit merito sacratius aetas.  
Non ego, respondit, dignum me tanta subire  
Culmina, jam fateor Domini sed dextera nullis  
Effugitur coeli terraeve marisve latebris.

Qui si tanta gradus jubeat me pondera ferre.  
Credo brevi laxet, transacto et forte duorum  
Curriculo annorum absolvar, rursumque adunatis  
Gaudens secretis reddar. Sed tu quoque nostrum  
Aelfleda colloquium perpes reticere memento,  
Absolvar donec vinclis et carcere carnis.

Nec mora, veriloqui complentur in ordine dicta.  
Ecclesiae jussis, precibus, lacrymisque coactus,  
Vatis et ipse genas luctu perfusus amaro,  
Dulcibus extrahitur latebris, populisque regendis  
Praeficitur, modio lateat ne tecta lucerna,  
Sed jubar alticomum Domini diffundat in aedem;  
Ecclesiam gemino qui rexit episcopus anno,  
Et priscis properavit ovans se reddere lustris.

Utque satis fieret vatis per singula dictis,  
Sol magnum explevit solitis sub mensibus annum,  
Pictorum infesto dum concidit Ecgfridus ense,  
Et nothus in regni frater successit honorem,  
Scottorum qui cum versatus in incola terris  
Coelestem in tanto spirabat corde sophiam.  
Nam patriae fines et dulcia liquerat arva, Sedulus ut Domini  
mysteria disceret exsul.  
Hujus nunc Tyrio venerabile pignus in ostro  
Jure datas patrio sceptri jam tractat habenas.  
Utque novus Josia fideque animoque magis quam  
Annis maturus, nostrum regit inclytus orbem.

CAPUT XXIII. *Quomodo in episcopatu  
monasticam non deseruit vitam.*

Ergo sacerdotis summi fastigia nactus,  
Mente manu fulget Cuthbertus et ore coruscus,  
Commissosque greges precibus monitisque tuetur.  
Pauperibus qui dives, inops sibi, blandus amaris,  
In turbis monachus; neque enim vel tegmina sueta,  
Arida vel eremi mutari fercula curat.  
Virtutum titulis auget miracula mentis,  
Quae lyrico liceat cursim contingere plectro, Ne potior lassis  
generet fastidia versus.

*CAPUT XXIV. Quomodo uxorem comitis per  
presbyterum suum aqua benedicta sanavit.*

Doctor ubique pius coelestia dona ministrans,  
Per comitis tulit arva gradus, quem languida conjux  
Tristabat perpessa luem lethoque propinquans.  
Alma salutiferae cui vatis munera lymphae,  
Presbytero famulante, dedit, tabemque removit:  
Moxque illi obsequium praebebat femina sospes.

*CAPUT XXV. Quomodo puellam chrismate  
perunctam a dolore capitis laterisque curavit.*

Tempore non alio laterali tacta dolore  
Virgo premebatur, capitisque gravedine fessa,  
Aegra diu gemuit: sacro quam chrismate tinctam  
Antistes rediviva novat per dona salutis.

CAPUT XXVI. *Pane a viro Dei benedicto  
sanatur infirmus.*

Vir pater ipse domus morbo depressus acerbo  
Cogit amicorum suprema ad fata cohortes.  
Conveniunt plures: cui forte ibi protulit unus  
Quem sibi quondam almi doctoris dextra roganti  
Sacrarat dederatque pio pro munere panem.  
Intingunt lymphis potandum, suscipit aeger,  
Moxque medelifero morbi cessere sub haustu,  
Laxatosque salus rediviva subintrat in artus.

CAPUT XXVII. *Oblatum in itinere juvenem  
moriturum oratione revocavit ad vitam.*

Nam commissa vigil dum lustrat ovilia pastor,  
Ecce iteris medio juvenis torpentia lecto  
Membra ferunt, aegre suspiria saeva trahentes,  
Utque juvet miserum rogitant. Qui protinus omnes  
Ejicit, et precibus languentes impiger artus  
Erigit et comitem sociis mirantibus addit.

CAPUT XXVIII. *Tempore mortalitatis  
morientem puerum matri sanum restituit.*

Tempore quo pestis vastabat dira Britannos,  
Dona sacer coelestia spargit ubique salutis.  
Ferre videt moestum nati moritura parentem:

Funera seminecis compassus et ipse dolenti  
Basia dat puero, matremque affatur amaram: Linque metum  
lacrymasque, puer sanabitur iste,  
Et tua tota domus mortis hac sorte carebit.  
Cujus dicta salus puerique domusque secuta est.

CAPUT XXIX. *Quod omnia gesta illius  
enumerari non possint.*

Dicere quid coner quae nullo edicere versu  
Sufficiam? Quoties languorum tabe peresos  
Invalidosque potens jam verbo erexerit artus,  
Quotque focos febris sacra represserit unda,  
Qualiter egestas fontano e gurgite lymphas  
Fecerit in laetum vini transire saporem!  
Spirituum quoties per devia fugerit horror,  
Cuthberti consueta minis se linquere fassus Pectora, et  
ignivomas barathri sub cogier umbras,  
Absentisque etiam poenis se plectier atris!  
Virtutesque sacri numero quid prendere certem  
Tanta prophetalis quem gratia fulsit honoris  
Jam puroque poli qui pervolat aethera visu?

CAPUT XXX. *Interitum Ecgfridi et militis  
ipsius, quem praedixerat futurum, in spiritu  
videt absentem.*

Pictorum interea premeret dum regna duello  
Ecgfridus, atroces misero jam fine furores  
Cedere mente vigil satis prospexit; et ora

Perfusus lacrymis, suspiria fundere crebra  
Ingeminat, nunc arva tremens nunc aethera cernens.  
Forsan, ait, noster confecto miles agone  
Sortitur Domino decretum iudice finem. Planius hunc  
rogitant eventum dicere pugnae,  
Agnita qui dubia sic celat voce pericla.

Cernite, filioli, novus ut stupor aera turbat  
Nam Domini secreta latent arcana, nec ullus  
Sufficit Altithroni vestigia prendere Regis.  
Non multi fluxere dies, cum dira nefandam  
Fama necem caneret plebis procerisque, sub illa  
Confectam moerens qua vatis dixerat hora,  
Absentem cernens quam creverat ante futuram,  
Rectoris cum virgo rogans perquireret aevum.

CAPUT XXXI. *Quomodo vir Dei Hereberhto  
anachoretae obitum illius praedixerit,  
comitatumque illius a Domino precibus  
obtinerit.*

Tunc venit Hereberhtus, erat qui nexus amore  
Praecipuo vati, illiusque per avia celsa  
Edoctus monitis vitam secretus agebat;  
Sed cupiens solitis sacri firmarier orsis.  
Qui dum sidereis verbi devota vicissim  
Corda rigant dapibus, Cuthbertus talia jungit:  
Nunc decet hunc epulis et linguae ducere festis,  
Frater amate, diem, semper quia pectore nexos  
Nos Genitor rerum facie conjunxit, et ante

Visere nos tribuit lethi quam jure, resolvi.  
Idcircoque poli callis nunc ore petendus.  
Toto nunc animo pulsanda est janua vitae, Dum licet  
aethereis succendere mutua flammis  
Pectora. Nam properans lethi me tempus adurget.  
Ille ubi percepit venerandi dicta prophetae,  
Corruit, obsecrat, moeret, lacrymatur, et inquit:  
Me, rogo, ne linquas, charique memento sodalis,  
Aurea ne rutili penetres cum limina regni,  
Carnis ego tenear solus sub carcere clausus:  
Dignius alta poli famulo comitatus adibis  
Regna libens; ideo supplex deposce Tonantem,  
Ut parili terris premimur qui mortis in umbra,  
Aeternae pariter lucis migremus ad oras.  
Incubuit precibus vatis, sociumque gementem  
Exorat siccare genas, deponere fletus,  
Se precis auditu, Domino miserante, potitum  
Quid morer? unius ambo sub lance diei Decedunt mundo,  
Dominique feruntur ad aulam.  
Longo sed torrens Hereberthus membra camino,  
Ignea decoctum tandem super aethera flatum  
Emisit, credo flammis ut mundior illis  
Aequaret socium, juncto qui sidera passu  
Scandentes, juncta mercede fruuntur in aevum.

CAPUT XXXII. *Animam cujusdam qui de  
arbore cadendo mortuus est, ad coelum ferri  
conspexit.*

Sederat ad mensas, epulis sed pastus Olympi,  
Vatis ab humanis subito secernitur escis,  
Concutit ossa pavor, tremefactaque dextera cultrum  
Linqvit, et attonito vibratur corde timore.  
Aelfleda perquirat quae forte assederat illi,  
Forte recens veniat tanti quo causa tremoris.  
Venerat angelicus, respondit, ab aethere coetus, Deque tuis  
secum praelecto milite castris  
Aurea dulcisonis remeabat ad astra triumphis.  
Inquirat nomen. Cras mystica, dixit, ad altar  
Obtulero cum sacra mihi, nomenque modusque  
Quo petit astra, tuis pandetur in ordine dictis.  
Quo misso festina suos cursore per omnes  
Jam tandem mane ediscit, vatique sacrandis  
Intento votis precibusque, renarrat ad aras,  
Frondiferi quemdam nemoris dum scanderet alta,  
Caederet ut pecori arboreo de pabula cono,  
Deciduum membris animam posuisse solutis,  
Illoque humanis ablatum in tempore rebus,  
Quo sacer aetherias raptum cernebat ad auras.

### CAPUT XXXIII. *Post duos annos episcopatus vitam repetit solitariam.*

Ecclesiam gemino qui postquam sedulus anno  
Pontificis de jure regit, verbique fluentis  
Vivida prata rigat, tanti venerandus honoris  
Linqvere perstat onus, eremique reclusus arena  
Malebat Satanae tetricis pulsarier armis,

Quam imperiti vacuos vulgi captare favores.  
Desidiam generat quia laus blandita clientum,  
Perpetuis ac lucta beat perfecta coronis,  
Maxime praesagio admonitus cum spiritus orsis  
Mortis adesse sibi gauderet tempus, et almam  
Secretus cuperet mentem renovare, priusquam  
Fluctivagis saeculi curis defessus obiret.

CAPUT XXXIV. *Languens in ipsa insula  
corpus suum poni praecepit, simul et de gloria  
posthuma commemorans illius.*

Quem dilecta sacris mox reddidit insula muris,  
Tangitur ingenti sensim pia membra dolore:  
Inque dies instans cum incresceret ossibus ardor,  
Dulcibus egreditur castris, sociamque catervam,  
Quae fesso gaudebat ovans servire parenti,  
Blandiloquis studuit creber firmare suadelis:  
Discite, filioli, fragilis retinacula saeculi  
Rumpere, et aeternas animo jam condere gazas.  
In dubio pendet contemptus honorque caducus  
Stamine, quo discunt meritis pia pectora justis  
Haudquaquam volucris sub tempore quaerere laudem,  
Quo nemo latebras clausi vel noscere cordis  
Praevalet, inventis vel digna rependere gestis; Puro sed visu  
portam speculantia regni  
Quod dabit aetheriae dignis Rex inclytus aulae,  
Condere oliviferis malunt sua lumina vasis.  
En me sidereas animo spirasse supino

Jam stupuistis opes, sed pectoris abdita soli  
Claustra patent Domino, carnis quae pondere rupto  
Incipient certis jam credo patescere signis.  
Sed, precor, insistens pulsatur quia limina lethum,  
Hos ut in his tumulo mandetis moenibus artus:  
Spero licet flabris gelidisve absumar in undis,  
Obvius in puncto Christo veniente resurgam.

CAPUT XXXV. *Graviora se dicit in extremis  
superasse certamina.*

Talia dum senior socias iteraret in aures, Praecipit ad  
tempus remeant. Qui caerula puppi  
Exsuperant, fratrumque trahentes agmina secum.  
Quinque dies postquam clausi ferventibus undis  
Tardarant, tandem redeunt, ac supplice fletu  
Impetrant chari secum genitoris ut artus  
Condere jam liceat. Vatis quibus haec superaddit:  
Qui cupit altithronum victor conscendere regnum  
Turpiter infecto devitet cedere bello,  
Et magis extremi nevi superatus agonis,  
Jam prope perceptis fraudetur ab hoste coronis;  
Qui longo nitens vacuare labore fideles,  
Ultima jam majore quatit sub tempora pulsu.  
Denique me crebris primaevae a flore nefandus Insidiis  
agitabat, et haec modo quinque dierum  
Pugna dolos superat transacti temporis omnes.  
Sed facile infandi, Christo duce, tela repressi,  
Cum nec parva cibi potusve alimenta darentur,  
Tabenti licet ista loco nec membra moverem.

Vos quoque celsa, precor, servetis jura perennes,  
Coelestis Patrum vobis quae regula cavit,  
Ipse vel exiguis fueram quae promere dictis,  
Dum sata quae procures summi seruere rigarem.  
Quamlibet et rapidis assurgat turbo procellis,  
Omnia ferte fide, regni vi quaeritur aula.  
Fundatique petra gravibus ne cedite nimbis:  
Torrentum furias, Aquilones temnite saevos,  
Ultima jamque Patris maneat sententia cordi.  
Expedit istius patriae vos linquere fines, Limite quam  
trepidus mentem deflectere ab illo,  
Quem sacra divinis depinxit littera chartis.  
Nec quia multorum cineres locus iste sepultet,  
Aurea flagranti peterent qui sidera cursu,  
Vos favor aut vacuae tentet vaga gloria laudis.  
Illi nam meritis gaudent super astra coronis.  
Haud aliter nostris stadio nos currere plantis  
Convenit, et propriis bravium comprehendere palmis.  
Nec loca propter homo merito venerabilis exstat,  
Sed locus ob homines exstat venerabilis almus.  
Meque meae rogitō nunc indite moenibus urbis,  
Instat enim tempus carnis quod debita solvam,

### CAPUT XXXVI. *Quomodo ministrum suum a profluvio ventris sanaverit.*

Talibus attoniti lacrymant rogitantque gementes, Saucia  
secretis condant ne membra latebris:  
Sed lethi et vitae confinia summa tenentem  
Fraterno coram relevet solamine flammam.

Vel sacra suscipiat saltem sub tecta ministrum,  
Qui obsequio fragiles procuret sedulus artus.

His motus vertit dum lumina blanda per omnes,  
Aspiciens fratrem longa cui clade gravato  
Tabida marcebant exhausto viscere membra:  
Hic, si vultis, ait, subeat mea tecta, mihiq  
Labe sub hac fesso solamina praestet amoris.  
Qui vatem comitatus adit mox limina sacra  
Occurrens, inopina salus complectitur aegrum,  
Depulso languore sinus, dignumque salutis  
Cedere non ausos penetrare sub edita morbos. Nec mora  
sospes abit qui intraverat aeger, et illic  
Presbyterum immittit digne Cuthbertus, ut illo  
Sidera teste petat, quo vitam teste regebat.

### CAPUT XXXVII. *Percepto viatico, inter verba orationis spiritum reddidit.*

Jamque soporata torpebant omnia nocte,  
Excubiis vigiles premeret dum Farne tenebras,  
Quaque preces resonant modulis, fremit insula psalmis;  
Vatis et ipse suae praegustans gaudia palmae,  
Aethereis expandit ovans sub laudibus umbras.  
Ast ubi flammicomos ardescens lucifer ortus  
Attulit, ecce sacer residens antistes ad altar  
Pocula degustat vitae, Christique supinum Sanguine munit  
iter, vultusque ad sidera et almas  
Sustollit gaudens palmas, animamque supernis  
Laudibus intentam laetantibus indidit astris.

*CAPUT XXXVIII. Quomodo juxta prophetiam  
psalmi quem eo moriente cantaverunt,  
Lindisfarnenses sint impugnati, sed Domino  
juvante protecti.*

Presbyter egrediens vatis pia funera moestis  
Depromit sociis, tum forte canentibus hymnum  
Hunc querula sub laude: Deus nos alme repellens  
Destruis iratus, salvasque misertus ab hoste,  
Arva moves, turbasque potens, et territa sanas  
Propinasque tuis praetristia musta; sed hostis  
Te duce bella ruunt, tu noxia comprimis arma,  
Libera ut electi potiantur luce per aevum.  
Indice tum flamma Lindisfarnensibus illam Qua vigil e  
speculis pernox servaverat horam,  
Aetherias pandunt vatem penetrasse sub auras.  
Qui jam nocturnae tum forte sub ordine laudis  
Ipsi etiam mirum ejusdem modulamine psalmi  
Verbera moesta sequi Domini pia dona canebant.  
Nec suspecta diu tardant praesagia, nam mox  
Vatis honorifico mandantur ut alma sepulcro  
Altaris dextro sub condita marmore membra;  
Insistens Aquilo, niveis confisus in armis,  
Hinc atque hinc adeo Lindisfarnaea perosis  
Tecta quatit flabris, ut nobilis illa parentum  
Progenies fesso titubaret stamine rerum.  
Cedere jamque loco quam extrema subire pericli  
Eligeret; nec jam longum manet ira, sed almam  
Eadberchtus renovat sedato turbine pacem, Dispersosque  
sacrum revocat sub ovile bidentes:

Praescius et lyrico resonabat ut ordine psalmus,  
Pontificale decus plebisque instaurat honorem.

*CAPUT XXXIX. Quomodo corpus ipsius post  
undecim sit annos sine corruptione repertum.*

Conspicuique sacer solio Patris inditus haeres,  
Undecimi postquam cursum transcenderat anni,  
Complacuit cineres tumuli de sede beati  
Elatos coram gremio levis inderet arte.  
Sed canit ut psalmus, quia mors pretiosa piorum  
Ante Deum, retinet calicem qui haurire salutis  
Contrepidant celsi tutati nomine Regis.  
Rursus et ut summo resonat lyra mystica cantu  
Nec sanctum dabis, Alte, tuum corrupta videre Aurea  
lucifluae pandis cui culmina vitae,  
Humanis divina nitent miracula membris  
Et Domini celso fulget quae jure potestas  
Paricipi fidis donatur munere servis.  
Intemerata sacro promuntur membra sepulcro,  
Nescia quam noxae tam dirae immunia labis.  
Nec durum ac rigidum saeva seu morte gravatum,  
Sed veluti placidum capiunt dum pectora somnum,  
Flexile jam tota corpus compage videtur.  
Nec minor eximiae renitebat gratia vestis  
Incorrupta solo sancti quae texerat artus.  
Hanc findi placuit medium pia membra receptant.  
Servatur medium signi memorabilis index.

CAPUT XL. *Quomodo corpus Eadberti episcopi  
in tumulo viri Dei ponentes, sarcophagum illius  
desuper posuerunt.*

Eadberhtus postquam rerum miracula dignis  
Laudibus extulerat, versu memorabar ut olim  
Illius egregios referens antistitis actus,  
Febribus excoquitur, placidumque ad sidera flatum  
Emittens, patriam conscendit corpore sedem.  
Desuper at celsae splendor componitur arcae  
Immortale decus, cohibens quae martyris almi  
Praefulget mirum coelestibus inclyta signis.  
Morborum fugiunt labes, furor impius atri  
Daemonis; assistit vivensque solebat ut ante  
Signorum monstrare jubar, modo sic quoque passim  
Spargitur et functos virtus miranda per artus.

CAPUT XLI. *Puer daemoniacus humo cui  
lavacrum corporis ejus infusum erat in aqua  
missa sanatur.*

Vir quidam nati misere quem caeca furore  
Daemonis ira terens saevas effundere voces  
Compulit, et proprios consumere morsibus artus,  
Membra per almorum rogitans sacra busta ferebat,  
Pendere nec petitam sancti voluere salutem,  
Cuthberto potior virtus ut celsa micaret.  
Tum pueri quidam fletus vagitumque perhorrens

Ad Patris auxilium fidus concurrit amati,  
Noverat alma sacri functos quae laverat artus  
Patroni quondam, terris ubi reddita lymphæ est.  
Inde rapit grandem modico de rure salutem,  
Immiscet latici, dictis sacraverat almæ:  
Dat potum puero, stridor mox cedit amarus, Nec mora plena  
salus reddit. Ipse superna verenter  
Munera collaudat, lætoque per omnia passu  
Cuthberti cunctis donum venerabile pandit.

CAPUT XLII. *Aegrotus ad tumulum ejus orando  
sanatur.*

Alter morbigeni consumptus ab igne camini  
Vix famulis manibus sanctam deducitur alti  
Martyris ad tumbam, genu ponens obsecrat illis  
Eripiat vinclis tanti vox alma patroni.  
Surgit et, ætherii firmatus munere doni,  
Liberæ sospitibus ponit vestigia plantis,  
Perque dies priscae recipit jam dona salutis.

CAPUT XLIII. *Oculos quidam languentes  
orario illius attactus sanavit.*

Tegmina quin etiam consortia corporis almi  
Munere participi medica virtute redundant.  
Lumina nam cuidam dolor et caligo pererrans  
Dum premeret, sancti accipiens oraria vatis  
His orbes tangit geminos, reducemque saluti

Mox aperit callem venerandae gratia vestis.

CAPUT XLIV. *Paralyticus calceamentis ejus  
sanatur.*

Ast alius resoluta gravi cui pondere membra  
Officiis jacuere suis deserta, cuique  
Irrita longaevos auxit medicina dolores,  
Calceamenta sacras tandem quae Martyris almi  
Vestierant plantas plantis circumdedit aegris.  
Mox primas suavis tenebras mitescere somnus. Servus enim  
celsae induerat sacra dona medelae;  
Fecit, et interno firmatis robore nervis  
Palpitat alterno laeta inter somnia gressu,  
Aequore deserti ludunt ceu littore pisces.  
Evigilans baculo redivivos erigit artus,  
Ac matutinas stando persolvere laudes  
Incipit, et prisco solidatus membra vigore  
Divinam collaudat opem, justasque Tonanti  
Offert sidereo sanus pro munere grates.

CAPUT XLV. *Quod tegmine parietis ejus  
infirmi curentur.*

Nec sanctum aetherio vacuatur munere tectum,  
Quo sacer astra petens corpus exsanguie reliquit.  
Nunc quoque sed solitam partitur ubique medelam,  
Altaque mirentur proles Davidica templi. Tecta sui, gemmis  
quoniam stellantibus aethram  
Equiparent, fulvisque micent redimita figuris.

Plus sed ego vatis humili sub domate mirer  
Pelliculam, sanctus fragilem qua texerat anglum,  
Ne pluvia aut Boreae penetrabile frigus adurens  
Inrueret passim, precibusque ardentia castis  
Corda fatigaret; nec me sententia fallit.  
Namque opus hoc Salomon fulvo quod fecerat auro,  
Chaldea petrarum obtexit, heu! flamma ruinis.  
At sacra Cuthberti appendit quae dextera vela,  
Munera Felgeldi patulum divisa per orbem  
Latius ingeniti fundunt medicamina doni;  
Clarescitque chalybs libyco pretiosior auro,  
Pellis et Eois praecellit fulgida gemmis. Tertius hic proceris  
servat nunc castra, beatum  
Alta secuturus haeres ad regna Parentem.

CAPUT XLVI. *Quantum Oedelwoldus  
successor vir Dei virtutes suas celare studuerit.*

Hos nam inter medius sociis non segnior almis,  
Oedilwalde, sacras rexisti providus arces  
Quem raro proprias aiunt voluisse cuiquam  
Pandere virtutes, torvique cruenta chelydri  
Tela quibus victor confregerit obviis armis.  
Unde manet longum memorabilis illa beatis  
Incaute prolapsa semel sententia labris.  
Forte sacer fidam monitis coelestibus aurem  
Dum rigat, accipit has socio de pectore voces:  
Quae, rogo, causa tuo toties quod ab ore fluentem  
Perrumpant varientque silentia crebra loquelam, Et mediis  
statuat metas oblivio dictis?

Cui responsa pius paucis ita reddidit heros:  
Hoc te, dulcis amor, fixo memorique perennem  
Corde tenere decet, studeat nisi quisque bidentum  
Funditus alloquiis avertere sedulus aures,  
Non queat aetherias inter dare verba catervas,  
Pandere nec laetis coeli concentibus aures.

Dixerat, et trepido perculsus corda timore,  
Singultu afficitur, fervens ac pectora pugnīs  
Casta ferit, tandemque gemens erumpit in istam  
Perfusus lacrymis post moesta silentia vocem:  
Obsecro te supplex summi per sceptrā Tonantis  
Haec cunctis ut dicta tegas, moribunda quousque Membra  
solo reddam, gradiarque in calle parentum.  
Sic sua summa sacer conclavibus abdere quamvis  
Mallet, ab aethereo panduntur munera teste.

At pia Cuthbertus memorans saepe acta priorum,  
Aetheria sub laude sui quoque Christus agonis  
Ut fuerit socius, fuerat subnectere paucis.  
Sicque duos vario jam munere spiritus idem  
Lustravit per dona viros, atque aetheris alti  
Tramite diviso regnum provexit ad unum.

## CAPUT XLVII. *Qualiter anachoreta Felgeldus ibidem sit a vultus tumore mundatus.*

Ergo age, Felgeldus largitor muneris almi  
Prima salutiferi ipse capit documenta vigoris.  
Cui pridem facies informi tacta tumore,  
Squalens, at rigido dum solus in abditur antro, Latior  
ingenito surgit de fomite flamma,

Atque genas maculis livor respergit adurens.  
Qui nova pro veteri dum culmina pangeret aede,  
Illud ovans fesso direptum a pariete velum  
Partiri docuit fidae spes certa salutis.  
Primaque dum lymphis corrigia tinguatur almis,  
Pervia cornigero pateat quo semita ferro,  
Exsiliens lasciva sacro de gurgite gutta  
Lumina respersit sancti, vultumque rubentem. Ille citus  
dextra lymphas abstergere curans  
Miratur pestem stupefactus abisse, foresque  
Pandere jam reduci sana sub fronte medelae.  
Et ne forte putet mendum me dicere quisquam,  
Teste Deo dicam, quia presbyter ista fidelis  
Pandebat vatis fidam cui fatus in aurem.  
En, inquit, nosti faciem quia presserit olim  
Labis acerba meam, sed jam modo gratia Christi  
Cuthberti meritis placavit tristia flagra.  
Mitte manum, et tangens me dicere vera probato.  
Clausus namque oculi non quibat acumine cerni,  
Fecerat et priscam morbo fugiente salutem.  
Adfore temporibus persensit ab aethere sanctus.

### *Oratio Bedae beati presbyteri.*

Haec tibi, cunctorum largitor Christe bonorum, Dona tui  
obtulimus summo de munere doni,  
Magnaque pro modicis libantes gaudia dictis  
Sanctorum attigimus certamina celsa tuorum:  
Sperantes illis exoratoribus, ut tu,  
Sidereo dignos qui justus in axe coronas,  
Indignis mitis laxes vel debita nobis.

Ultima sufficiunt illius in aedibus aulae  
Praemia, qua cunctos tua visio, Christe, beabit,  
Vita manens castis lumenque salusque per aevum.